

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

242981

ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างชาวเวียดนามอพยพ
กับชาวไทยท้องถิ่นในจังหวัดหัทลุง

จิฎา ชัยฤทธิ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตุลาคม 2553

ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างชาวเวียดนามอพยพ
กับชาวไทยท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุง

วิภู ชัยฤทธิ

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ตุลาคม 2553

ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างชาวเวียดนามอพยพ
กับชาวไทยท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุง

วิภู ชัยฤทธิ์

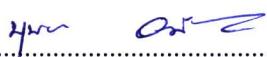
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิภาการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
รศ.ดร.โกสุมภ์ สายจันทร์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รศ.ดร.โกสุมภ์ สายจันทร์

.....กรรมการ
รศ.ดร.นุบผา อนันต์สุชาติกุล

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
รศ.ดร.นุบผา อนันต์สุชาติกุล

.....กรรมการ
รศ.ดร.ไชยันต์ รัชชกุล

22 ตุลาคม 2553

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

ในดึกที่ฝนตกพรำต้นเดือนพฤษภาคม 2554 ผมประหลาดใจเมื่อคิดย้อนไปว่าตัวเองมาอยู่ที่ภาคเหนือได้ตั้ง 6 ปีแล้ว นอกเหนือจากภาระการเรียนปริญญาโทในสาขาภูมิภาคศึกษา ยังมีอะไรอื่นมากมายที่ผมได้ทำและได้เรียนรู้จากที่นี่ เอาเข้าจริงการเรียนรู้อย่างเข้มข้นของผมอาจจะอยู่นอกห้องเรียน นอกหลักสูตรของสถานศึกษาตามระบบที่จัดให้มีขึ้นเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ต่างๆ ของสรรพวิชาที่เปิดสอนกันอยู่ แต่ก็ไม่ได้หนีออกไปจากการพยายามทำความเข้าใจแนวคิดและพฤติกรรมที่มนุษย์กระทำต่อโลกและต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

เวลาตลอด 6 ปีที่ผมใช้ชีวิตอยู่ที่เชียงใหม่บ้าง เชียงรายบ้าง จะว่านานก็นาน แต่ก็ไม่อาจเทียบกันได้เลยกับชะตากรรมของชาวเวียดนามอพยพที่ถูกรัฐไทยควบคุมตัวไปจำกัดพื้นที่อยู่ในจังหวัดพัทลุง ซึ่งบัดนี้ผ่านมาแล้วถึง 4 รุ่น นับตั้งแต่ปี 2496 เป็นต้นมา ในตลอดระยะเวลา 6 ปี ทุกครั้งที่ผมมีโอกาสได้กลับไปพัทลุง ผมมักจะใช้เวลาในช่วงบ่ายๆ ของวันใดวันหนึ่งในครานั้นๆ เพื่อเดินทางไปวัดกุหาสวรรค์ อันเป็นสถานที่ซึ่งบรรจุเรื่องราวเก่าแก่ของชาวเวียดนามอพยพแถบนี้ อยู่ในสลูปลูกที่เรียงรายอยู่หลังชื่อที่จารึกเป็นภาษาต่างด้าวบ้าง ภาษาไทยบ้าง แต่ก็ยังคงได้ยู่ดีว่าไม่ใช่ชื่อนามสกุลของคนไทยแน่ๆ พวกเขาเหล่านี้จากบ้านเกิดเมืองนอนมายาวนาน และไม่มีโอกาสได้กลับไปอีกเลย บางคนจากไปทั้งที่ไม่มีโอกาสได้เห็นวันที่เวียดนามเหนือและได้รวมกันเป็นประเทศเดียวด้วยซ้ำ แต่ผมก็เชื่ออย่างหนึ่งในฐานะคนที่เกิดที่พัทลุง ว่าบ้านของผมคงไม่ได้เลวร้ายนักสำหรับการต้อนรับพวกเขา

การที่มาใช้ชีวิตอยู่ที่เชียงใหม่ของผมทำให้หลายคนอิจฉา ด้วยมองว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก มีความเจริญควบคู่ไปกับความงดงามของธรรมชาติ มีน้ำใจไมตรีของผู้คน ทุกสิ่งที่ว่ามานี้มีอยู่จริงและผมได้สัมผัสกับตัวเอง อย่างไรก็ตาม ความงดงาม ความเจริญรุ่งเรือง และสิ่งดีๆ อีกมากมายของที่นี่ ไม่อาจจะทดแทนความหมายของคำว่า “บ้านเกิด” อันเป็นจังหวัดที่ติดอยู่ในอันดับยากจนลำดับต้นๆ ของประเทศนี้ได้เลย ถ้าเพื่อนๆ ของผมรู้สึกอิจฉาในฐานะของการอยากมาเที่ยวเชียงใหม่ หรืออยากมาอยู่เมืองนี้ชั่วครู่ชั่วยาว ผมก็น่าจะอิจฉาพวกเขาอย่างจริงจังยิ่งกว่า ในฐานะที่พวกเขาได้อยู่ที่บ้าน

อย่างไรก็ดี ตลอดระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมาได้หล่อหลอมประสบการณ์ในชีวิตให้แก่ตัวผมมากกว่าที่คิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเวลา 2-3 ปีมานี้ เหตุการณ์ต่างๆ ทางธรรมชาติและทางการเมืองที่ได้สัมผัส ได้เปลี่ยนวิธีคิดต่อสิ่งต่างๆ ของผมไปอย่างสิ้นเชิงชนิดไม่มีวันหวนกลับไป

เป็นเช่นเก่าได้อีก สิ่งสำคัญก็คือ หากห้วงระยะเวลาดังกล่าวผมไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่ที่เชียงใหม่ ไม่ได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากผู้คนหลากหลาย ผมก็อาจเพียงได้ปริญญาอีกสักใบหนึ่ง แล้วทำงานต่อไปโดยไม่ได้อะไรที่แท้จริงคืออะไร

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร. โกสุมภ์ สายจันทร์ ประธานคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้วิธีคิด และให้แนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนกรุณาให้ความรักความเมตตาต่อลูกศิษย์เสมอมา สารภาพว่าผมเขียนมาถึงบรรทัดนี้โดยที่ยังไม่ทราบด้วยซ้ำว่าการแก้ไขวิทยานิพนธ์ในครั้งสุดท้ายจะผ่านพ้นไปด้วยดีหรือไม่ แต่ผมอยากขอขอบพระคุณในความเมตตากรุณาของอาจารย์ ภายในโอกาสและเวลาที่อำนวยให้ เพราะนี่เป็นครั้งเดียวในชีวิตการเรียน ที่ผมมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลคนเดิมอยู่ถึง 6 ปี แม้ตัวของผมเองจะใกล้ชิดหรือห่างเหิน จิตใจของผมก็มอบต่ออาจารย์ด้วยความเคารพยิ่ง ตลอดเวลาที่ผ่านมา และคงตลอดไป

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร. บุษผา อนันต์สุชาติกุล อาจารย์และคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ อีกท่านที่มีความเมตตาและปรารถนาดีต่อลูกศิษย์เสมอมา แม้ว่าจะมีโอกาสดูเรียนกับอาจารย์ไม่มากนัก แต่ผมนิยมในบุคลิกและวิธีคิดของอาจารย์ ความหมายก็คือว่าอาจารย์เป็นต้นแบบของบุคลิกบุคคล เป็นต้นแบบของปัจเจกวิสัยที่ผมปรารถนาเป็นแบบอย่าง เหมือนเส้นทางที่ถากถางไว้อย่างดีแล้วรอแต่เพียงผู้ก้าวเดินตาม ผมหวังไว้ว่าสักวันหนึ่งผมจะได้เดินบนทางเส้นนี้

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร. ไชยันต์ รัชชกุล ที่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา อาจารย์ทำให้ผมมีโอกาสได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของความเป็นมนุษย์ ในชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผมอาจเคยเรียนกับอาจารย์แค่นี้ก็ชั่วโมงว่าด้วยองค์ความรู้ที่ได้จากหนังสือ “SIAM MAPPED” ของ ศ.ดร. ธงชัย วินิจกุล แต่ในชั้นเรียนมหาวิทยาลัยชีวิต ผมได้เรียนรู้กับอาจารย์อย่างลึกซึ้ง จนผมกล้าที่จะกล่าวได้ว่าช่วงชีวิตที่ได้เรียนในมหาวิทยาลัยชีวิตกับอาจารย์นั้น เป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดช่วงหนึ่งในชีวิตของผม ความเมตตาที่ผมได้รับจากอาจารย์ รวมทั้งกำลังใจ บ่อยครั้งที่ทำให้ผมกลับมาขบขันคิดว่า ต้องใช้เบ้าหลอมชีวิตชนิดใดบ้างหนอ จึงจะหลอมเป็น รศ.ดร. ไชยันต์ รัชชกุล อย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ได้ ผมเคยเคารพนับถือ ศ.ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ จากชีวิตและงานของอาจารย์ที่ได้ศึกษาในภายหลัง และเคยได้กราบเพียงอัฐิของอาจารย์ป๋วย ในวันที่อัฐิเชิญอัฐิของท่านไปไว้ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นการชั่วคราว พร้อมทั้งนึกเสียดายที่ไม่มีโอกาสได้เป็นลูกศิษย์ของบุคลิกบุคคลท่านนี้

ความเสียดายของผมต่อเรื่องดังกล่าวหายวับไปพักใหญ่แล้ว ไม่ใช่เพราะมีใครมาแทนที่ แต่เพราะบัดนี้ผมเข้าใจแล้วว่าไม่จำเป็นจะต้องฝากตัวเป็นศิษย์ของบุคคลที่คนทั่วไปเคารพศรัทธา เราก็สามารถจะสร้างคุณค่าให้เกิดแก่ตัวเองได้ ด้วยวิถีปฏิบัติอันเกิดจากการเห็นคุณค่าในตัวเองและ

เพื่อนมนุษย์ทุกๆ คน และพระนางในการยื่นหยัดต่อสู้อยู่โดยสันติวิธีต่อความอยุติธรรมทั้งหลาย อันเกิดแก่เพื่อนมนุษย์ที่อยู่ภายใต้อำนาจผูกขาด เพื่อพัฒนาการทางสังคมที่จะค่อยๆ คืบขึ้นในวันข้างหน้า หากไม่ทันในยุคสมัยของเรา ก็อาจเกิดขึ้นในยุคของคนรุ่นถัดไป

อยากกล่าวเพียงว่า ผู้ที่ทำให้ผมได้ตระหนักในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และให้แหล่งเรียนรู้ไม่จบสิ้นแก่ผมเรื่อยมา คือบุคคลเดียวกันกับที่ผมให้ความเคารพนับถือในระดับที่เรียกว่า “บิดาคนที่สอง” ก็ยอมได้

ขอบใจเพื่อนๆ ภูมิภาคศึกษารุ่น 9 ทุกคน ตลอดจนพี่ๆ น้องๆ ที่ทำให้บรรยากาศการเรียนมีชีวิตชีวาขึ้นอย่างมากภายใต้คำว่า “มิตรภาพ”

ขอบพระคุณพ่อกับแม่และน้องๆ สำหรับการรอคอยที่ไม่เคยสิ้นหวัง แม้จะกล่าวถึงเพียงสั้นๆ แต่มีความหมายสำคัญที่สุด หากไม่มีกำลังใจนี้ ชีวิตคงไม่รู้จักกับความรักและความอดทนอย่างที่เป็นอยู่

สุดท้าย ผมขอบคุณชาวเวียดนามอพยพทุกคน ทั้งที่ล่วงลับไปแล้ว และที่ยังมีชีวิต โดยเฉพาะบุคคลต่างๆ ที่ผมมีโอกาสได้สัมภาษณ์พูดคุย ทำให้ผมได้รู้ด้วยว่า ผมมีเพื่อนสนิทถึง 3 คนเป็นลูกหลานชาวเวียดนามอพยพ ซึ่งนั่นแปลว่าในความเป็นเผ่าพันธุ์มนุษย์แล้ว หากไม่ตั้งใจเพ่งมอง เราแทบหาความแตกต่างระหว่างกันไม่ได้เลย ทั้งที่ความเป็นจริง เพื่อนที่นั่งคุยอยู่ข้างๆ เรา อาจเป็นผู้ที่ได้ถูกกระทำด้วยนโยบายต่างๆ อย่างอยุติธรรมมาตลอดรุ่นสู่รุ่น นับเป็นสิบปี เป็นร้อยปี กว่าสายธารดีเอ็นเอจะเดินทางมาถึงชีวิตพวกเขา ซึ่งยอมเป็นเครื่องยืนยันต่อผมได้ดีว่า สิ่งที่ผมคิดและเชื่ออยู่ในทุกวันนี้ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ไร้ความหมายสำหรับวันข้างหน้า

ขอบคุณชีวิต

วิภู ชัยฤทธิ์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างชาวเวียดนาม
อพยพกับชาวไทยท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุง

ผู้เขียน นายวิภู ชัยฤทธิ์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. โกสุมภ์ สายจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร. นุบผา อนันต์สุชาติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

242981

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างชาวเวียดนาม
อพยพกับชาวไทยท้องถิ่นระหว่างปี พ.ศ.2496-2553 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ (1) เพื่อศึกษาปัจจัย
สำคัญที่มีผลกระทบต่อการศึกษาเปลี่ยนแปลงนโยบายของภาครัฐอันเกี่ยวข้องกับชาวเวียดนามอพยพทั้ง
ระดับมหภาคและระดับท้องถิ่น (2) เพื่อประเมินโลกทัศน์ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ชาวเวียดนาม
อพยพผู้เป็น “คนนอก” กับชาวไทยท้องถิ่นผู้เป็น “คนใน” ซึ่งมีความผันแปรตามยุคสมัย (3) เพื่อ
ศึกษาเปรียบเทียบกรณีศึกษาชาวเวียดนามอพยพในจังหวัดพัทลุงกับชนกลุ่มน้อยในท้องถิ่นอื่นๆ
โดยผู้ศึกษาได้ใช้กระบวนการศึกษาร่วมระหว่างการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม
ร่วม และการสัมภาษณ์เจาะลึก

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดนโยบายต่อชาวเวียดนามอพยพอยู่
ภายใต้บริบทของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็น
ชาติมหาอำนาจในภูมิภาคในขณะนั้น (2) ความผันแปรของนโยบายภาครัฐอันเกิดจากการปกครอง
แบบรวมศูนย์อำนาจได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อชาวเวียดนามอพยพ ทั้งนี้รัฐบาลยุคเสรี
ประชาธิปไตยให้สิทธิและเสรีภาพแก่ผู้อพยพมากกว่ารัฐบาลยุคเผด็จการ (3) ชาวเวียดนามอพยพ

242981

ได้รับช่วยเหลือในการให้งานเพื่อการดำรงชีพจากคนในท้องถิ่น เนื่องจากมีจำนวนน้อยจนไม่เห็น
ว่าสามารถจะเป็นภัยคุกคามต่อชุมชนท้องถิ่นได้

ในทำนองนี้การศึกษายังพบการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกกับชาวเวียดนามอพยพ ผู้ซึ่งครั้งหนึ่ง
เคยถูกเหยียดหยามภายใต้คำว่า “ญวน” ปัจจุบันได้มีการปรับตัวให้กลมกลืนกับสังคมไทย อัต
ลักษณ์ดั้งเดิมที่เคยปกปิดในอดีตได้รับความยอมรับและเป็นที่ยอมรับแก่สังคม หวังว่างานศึกษาครั้ง
นี้จะช่วยสนับสนุนกับงานวิจัยอื่นๆ ภายใต้แนวคิดที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดผสมกลมกลืนทาง
วัฒนธรรม เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม และนโยบายสาธารณะต่อชนกลุ่มน้อยทั้งใน
ประเทศไทยและที่อื่น ๆ

Thesis Title	The Socio-Economic and Political Relationship Between Vietnamese Immigrants and the Local Thais in Phatthalung	
Author	Mr. Wipoo Chairit	
Degree	Master of Arts (Regional Studies)	
Thesis Advisory Committee	Assoc.Prof.Dr. Kosum Saichan	Advisor
	Assoc.Prof.Dr.Bupa Anunsuchatkul	Co-advisor

ABSTRACT

242981

This thesis is a study of the changing relationships between the Vietnamese immigrants and the local Thais during 1953-2010. Its objectives are (1) to examine important factors effecting policy change of the governments which had impacts on the Vietnamese migrants both at the international level and at the local level; (2) to evaluate the social intellectual environment in which the relationships between the Vietnamese ‘outsiders’ and the Thai ‘insiders’ have evolved over time; (3) to view this case study in Phatthalung in comparison with other cases of Thai vis-à-vis ethnic minorities in other localities. The methodology of this research is a combination of (a) documentary research, (b) participant observation and (c) in-depth interview.

The findings of the study are of threefold, namely, (1) the relationships in question were influenced by the context of the international relations between the Thai governments and the US as the Superpower in the region; (2) the political vicissitudes of the centralized Thai state itself had decisive impacts on the Vietnamese migrants, as the democratic governments, contrary to the dictatorship governments, had granted more rights and freedom to them; (3) the local setting had also provided cooperative influences on the Vietnamese migrants, who were not viewed as a threat as they were small in number and often in need of employment.

242981

Additionally the study ends in a positive note. The Vietnamese migrants, who once were derogatively called “yaun”, have been well integrated into the mainstream society. The original identity, at one time was hidden, can now be displayed without inhibition. Hopefully this study can serve as a contribution to other case studies as well as a perspective on related concepts, e.g., acculturation, multiculturalism, public policy on minorities in Thailand and elsewhere.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญ	ญ
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญภาพ	ฑ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.4 คำนิยามศัพท์	7
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	7
1.6 การวิจัยเอกสาร	8
1.7 การวิจัยภาคสนามในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	8
1.8 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	9
1.9 ขอบเขตของการศึกษา	9
บทที่ 2 กรอบแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 กรอบแนวคิดที่นำมาใช้	10
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม (Acculturation)	10
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation)	10
2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Change)	12
2.1.4 ทฤษฎีเกี่ยวพัน (Linkage Theory)	13

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2 สรุปสาระสำคัญจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	15
2.2.1 วรรณกรรมเกี่ยวเนื่องกับการอพยพของคนต่างด้าว การปรับตัว และแนวทางที่รัฐใช้ในการดูแลควบคุม	16
2.2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	18
2.2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการอพยพเข้ามายังประเทศไทยของชาวเวียดนาม	20
2.2.3.1 วรรณกรรมที่ศึกษาถึงคนญวนอพยพและผลิตขึ้น ก่อนสิ้นสุดสงครามเย็น	20
2.2.3.2 วรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับคนญวนอพยพ และประเทศเวียดนาม ที่ได้ผลิตขึ้นหลังสิ้นสุดสงครามเย็น	22
2.3 กรอบแนวคิดในการทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ระหว่างชาวเวียดนามอพยพกับชาวไทยท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุง	24
บทที่ 3 การอพยพของชาวเวียดนามในประเทศไทย	
3.1 ยุคการอพยพเข้ามาของชาวเวียดนามก่อนการเกิดรัฐชาติ	26
3.2 การอพยพของชาวเวียดนามหลังการเกิดรัฐชาติ	32
3.3 ยุคการอพยพมายังประเทศไทยของชาวเวียดนามในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2	33
3.4 ยุคการอพยพชาวเวียดนามจากจังหวัดหนองคายไปยังจังหวัดพัทลุง ของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ.2496)	34
บทที่ 4 นโยบายต่อชาวเวียดนามอพยพของรัฐบาลไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน	
4.1 การศึกษาถึงนโยบายของรัฐไทยต่อชาวเวียดนามอพยพในระดับมหภาค	37
4.1.1 นโยบายและความช่วยเหลือของรัฐบาลปรีดี พนมยงค์ ต่อชาวเวียดนามอพยพ	37
4.1.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปรีดี พนมยงค์กับโฮจิมินห์และ กองกำลังกู้ชาติเวียดนาม	40
4.1.2 นโยบายต่อชาวเวียดนามอพยพของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ถึงรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1.3 นโยบายต่อชาวเวียดนามอพยพนับจากรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	54
4.1.3.1 การให้สถานะตามกฎหมายแก่ชาวเวียดนามอพยพ	55
4.2 การศึกษาถึงนโยบายของรัฐไทยต่อชาวเวียดนามอพยพในระดับจุลภาค	57
4.2.1 ตัวอย่างงานศึกษาการปรับตัวของผู้อพยพในพื้นที่อื่นๆ	57
4.2.1.1 ชุมชนญวนสามเสน	57
4.2.1.2 ชุมชนชาวญวนในจังหวัดสุรินทร์	61
4.2.2 การศึกษาชาวเวียดนามอพยพในจังหวัดพัทลุง	65
4.2.3 แผนที่แสดงอาณาเขตพื้นที่จังหวัดพัทลุง	66
4.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างชาวเวียดนามอพยพกับชาวไทยท้องถิ่น ในจังหวัดพัทลุง	74
4.2.5 บทบาทในทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในฐานะ ประชากรจังหวัดพัทลุง	88
4.2.6 บทบาทและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของชาวเวียดนามอพยพใน จังหวัดพัทลุงกับชาวไทยท้องถิ่น	92
4.2.7 บทบาทและความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม กับชาวไทยในท้องถิ่น	96
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	103
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	111
5.3 ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	120
ประวัติผู้เขียน	131

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	สรุปการให้สัญชาติไทยแก่ชาวเวียดนามอพยพในจังหวัดพัทลุง	87

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
4.1 ภาพโรงเรียนบ้านควนกฎูในปัจจุบัน ซึ่งอดีตเคยเป็นสถานที่กักกันชาวเวียดนามอพยพ	69
4.2 บรรยากาศภายในของอดีตสถานกักกันชาวเวียดนามอพยพในปัจจุบัน	70
4.3 ตัวอย่างหิ้งบูชาบรรพบุรุษ	76
4.4 สถูปบรรจุอัฐิชาวเวียดนามอพยพในวัดกุหาสวรรค์	77
4.5 ภาพเรือโดยสารที่สภากาชาดเวียดนามนำชาวเวียดนามกลับมาตุภูมิ ณ ท่าเรือคลองเตย	78
4.6 ภาพจากโครงการแผนที่ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล	83
4.7 บรรยากาศในพิธีศพของชาวเวียดนามอพยพ ที่นั่งอยู่ด้านล่างคือคณะเจ้าภาพ ซึ่งเป็นลูกหลานของผู้ตาย	89
4.8 ภาพที่เห็นใส่ชุดดำยกมือไหว้คือนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งมีสายสัมพันธ์ที่ดีกับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดพัทลุงมาอย่างยาวนาน	89
4.9 ภาพนายसानันท์ สุพรรณชนะบุรี นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงกล่าวต้อนรับ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนเหวียน บินห์เคียม จากจังหวัดในเขตเวียดนามตอนเหนือ ของประเทศเวียดนาม และจัดให้มีการได้พบปะกันกับชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในจังหวัดพัทลุงด้วย ในปี 2551	91
4.10 กิจการร้านตัดผมของนายเสริม ดินห์ดี๊ก	95
4.11 กิจการร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์ของนายประกิจจา ตะวันสกุล	95
4.12 กิจการร้านน้ำแข็งไสของนางจรวพร ก้องวัฒนานนท์	96
4.13 เครื่องรางของอาจารย์หมุน วัดเขาแดงตะวันออก ที่มีมิน เป็นผู้แกะสลัก	99
4.14 ภาพประตูหน้าวัดกุหาสวรรค์ในปัจจุบัน	100
4.15 ภาพการแลกเปลี่ยนดูงานระหว่างนักเรียนและบุคลากรจากโรงเรียนสตรีพัทลุง กับโรงเรียนเหวียน บินห์เคียม ปี 2551	102